

В результате длительных обсуждений Дума (единогласно) постановила:

Признать, что устройство запруды, проектируемой в верховьях Салгира Партией Крымских Водных Изысканий, не угрожает существующему водоснабжению города из водосборных сооружений при новой насосной станции и признает желательным, чтобы для водоснабжения города была предоставлена вода из Аянского источника. Работу планировали начать в 1914 г. и закончить не ранее 1920 г. [1, Л.21].

Однако начавшаяся Первая мировая война, а затем революция и Гражданская война нарушили все планы, вернуться к осуществлению которых сумели лишь в середине XX столетия.

Строительство дамбы на реке Салгир было начато в 1951 г., а в 1955 г. окончено. Водохранилище тянется на 5,5 км, ширина его составляет от 600 до 750 м. Емкость 36 млн. куб метров, средняя глубина 11 м, максимальная – 32. Земля вокруг разбита на террасы и засажена деревьями. Это дополнительные легкие города и зона отдыха горожан.

Симферопольское водохранилище – место знаменательное. Оно лежит в пределах тектонического разлома, на берегах водоема встречаются редкие минералы и горные породы. Поэтому экскурсии в окрестностях водохранилища не случайно входили в обязательную программу международных конференций по геологии и географии.

Рождением своим Симферопольское водохранилище обязано Иосифу Виссарионовичу и его Великому Сталинскому Плану Преобразования Природы конца 40-х гг. XX века, в рамках которого, во-первых, предусматривалось создание крупных водохранилищ около каждого крупного города, а во-вторых, – тотальное озеленение территорий.

Так в окрестностях Симферополя возник колоссальный водоем, названный горожанами «морем». Вначале зеркало воды блестело среди голых берегов. Потом вокруг насадили скумпии, айланты и другие деревья и кустарники. Они быстро разрослись и через несколько лет надежно скрыли поверхность «морья» от глаз едущих по Алуштинской трассе.

На берегу соорудили пирс. На фарватере поставили бакены. На специальном трейлере привезли два небольших рейсовых теплохода «Чайка» и «Волна», похожие на те, что курсировали по бухтам Севастополя. Нет, у Симферопольского водохранилища такой разветвленной сети маршрутов не было, имелся один: «Марьино-Лозовое» со стоимостью билета 30 копеек. Сумма по тем временам немалая – 10 трамвайных поездок. Но овчина стоила выделки. Отбоя от желающих покататься на теплоходах не было. Еще бы с тех пор как в начале XIX века Салгир обмелел, речной транспорт стал для симферопольцев экзотикой, за которую стоило платить. А, говорят, было время, когда по Салгиру ходили струги, доставлявшие воинам Суворова провиант. И даже колесные пароходы (правда, по слухам, пока ничем не подтвержденным, но и не опровергнутым).

В рекреационный период истории водохранилища здесь работала лодочная станция, проводились соревнования по гонкам на глассерах и, разумеется, был пляж. Так называлась ближайшая к «морю» остановка троллейбуса.

И вдруг все переменялось в одночасье. Пляжи ликвидировали. Песок смыло в воду осенними дождями. Глассеры отправили на побережье настоящего моря. Что стало с теплоходами, никто достоверно не знает. Деревья и кустарники разрослись еще пуще. Появились многочисленные таблички, строго запрещающие купаться.

Остановку «Пляж» переименовали в «Улицу Генерала Родионова». Так звали одного из героев Второй мировой войны, командовавшего войсками, освобождавшими столицу Крыма.

Разумеется, эти запреты не относились к бойцам подводного спецназа внутренних войск МВД Украины, облюбовавшим экс «море» для тренировок в пресной воде (в соленой воде тренировались в Балаклаве под Севастополем).

Особой жизнью жил противоположный, правый, берег. Тот, к которому примыкало заповедное урочище «Кесслеровский лес», где поначалу гуляли «животные невиданной красоты». А потом прямо в охранной зоне появились такой же невиданной красоты виллы...

Официально статуса рекреационной зоны Симферопольское водохранилище лишилось, но из-за того, что в реальности его берега почти не патрулируются, до сих пор на них можно встретить не только рыболовов, но и купальщиков [2, С.27-28].

Такова история строительства не самого крупного, но, пожалуй, самого известного в Крыму водохранилища, пятидесятилетний юбилей существования которого мы, симферопольцы, отметили в этом 2005 году.

Источники и литература

1. Государственный Архив Автономной Республики Крым. – Ф.88. – Оп.1. – Д.128. Переписка с разными лицами и учреждениями по водным вопросам (об использовании водохранилища в долине Салгира для нужд городского водоснабжения и широком развитии в Крыму мелиорации) Л.17-21.
2. Синица Дмитрий. Купание Вольфовича в море от Виссарионовича. //Крымская Ривьера.- 2003. - № 6. – С.27-30.

Пашенцев О.І.

ОРГАНІЗАЦІЯ КЕРУВАННЯ ВІДХОДАМИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Існуюча в Україні екологічна ситуація, зв'язана з відходами промислового і побутового походження, давно викликає тривогу і вимагає термінових і цілеспрямованих дій у її рішенні. Визначені кроки в цьому напрямку робляться, однак вони непорівнянні з масштабом проблеми. Загальні обсяги щорічного утворення відходів в Україні з населенням 47,135 млн. люд. перевищують сумарні показники країн Західної Європи з

населенням близько 400 млн. люд. у 3 – 3,5 рази. Сучасна ситуація свідчить про необхідність залучення пильної уваги до даної проблеми всіх шарів населення й органів державної влади. Динаміка й обсяги утворення різних видів відходів за останні роки свідчать про постійний і значний ріст небезпечного протиправного поводження економічних суб'єктів і збільшення погрози для стану навколишнього середовища. Тому створення максимальне ефективного механізму звертання з відходами є важливою еколого – економічною задачею.

Питанням екологічної безпеки Криму, у тому числі і звертання з відходами, присвячені роботи українських учених: К. С. Заволотнюк, Н. С. Сабка [1, с. 45 - 47], Г. А. Прокопова, В. С. Тарасенка [2, с. 225 - 236]. Однак у них, у більшості випадків, розглядаються питання оцінки стану санітарних полігонів, механізм безпосереднього сортування, переробки, захоронення відходів, ставиться питання необхідності розробки концепції комплексного керування відходами. У цьому зв'язку метою дійсної роботи є пропозиція й обґрунтування системи керування відходами на прикладі конкретного регіону України, а саме Криму і насамперед м. Сімферополь.

Керування відходами – це складова частина загальної системи керування, що включає до себе структуру, відповідальність, практичні методи, процедури і процеси, що повинні бути скоординовані з роботами, проведеними у виробничій, економічній сферах, а також у сфері охорони здоров'я населення. Керування відходами доцільно розглядати з позиції ієрархії послідовних етапів освоєння відходів, алгоритм якого містить у собі наступне: скорочення відходів у підприємства – виробника і населення - переробка відходів на спеціалізованих підприємствах - виготовлення продукції з продуктів переробки відходів - виробництво електроенергії при спалюванні відходів - поховання на полігонах залишків невикористаних відходів, що не підлягають подальшій обробці, не містять токсичні речовини.

Полігонна система поховання відходів, застосовувана сьогодні в Криму, практично себе вичерпала. Більшість полігонів біля великих кримських міст, таких як: Білогірськ, Джанкой, Євпаторія, Керч, Червоноперекіпськ, Саки, Сімферополь, Севастополь, Феодосія, Щолкино, Ялта, практично вичерпали свій ресурс і сьогодні функціонують понад установлену потужність. Цьому сприяло призначення параметрів полігонів без всебічного обліку росту населення міст і промислових підприємств, а також відсутністю послідовного збору й обробки відходів. Сьогодні поховання відходів у Криму здійснюється без системного аналізу цього процесу, тобто усі відходи просто звозяться на полігон при цьому не здійснюються послідовні етапи освоєння відходів.

В умовах недостатності фінансування діяльності полігонів, місцевій владі доцільно розглянути питання про розвиток малого і середнього підприємництва в області збору, сортування і переробки відходів, при цьому здійснюючи загальний процес керування відходами. Принципова схема керування відходами на умовах розвитку малого і середнього підприємництва на регіональному рівні наведена на мал. 1. Стійкий розвиток підприємництва в сфері освоєння відходів багато в чому залежить від функціонування інфраструктури підтримки малих підприємств як на рівні держави, так і на регіональному рівні. Важливою функцією місцевих органів влади самоврядування є розробка і реалізація регіональних програм підтримки підприємництва в цій сфері. Розвиток підприємництва в сфері освоєння відходів доцільно прийняти у виді відповідної програми на рівні Верховної Ради Криму, виконання якої повинно контролюватися структурним підрозділом по екологічній безпеці при Раді Міністрів Автономної Республіки Крим. Цей підрозділ здійснює свою діяльність через міські і районні в містах департаменти по екологічній безпеці. Однак успіх у реалізації комплексної програми в області екологічної безпеки і насамперед в освоєнні відходів, залежить від погодженості республіканської, міських і районних програм, наявності нормативної бази й інфраструктури. Ефективність реалізації програм екологічної безпеки в області керування відходами повинна контролювати суспільно - експертна рада, до складу якої входять народні депутати, вчені і представники громадськості. Інфраструктура містить у собі наступні складені елементи:

1. Консалтинговий центр призначення, якого полягає в проведенні наукових досліджень у сферах забруднення атмосферного повітря стаціонарними і нестаціонарними джерелами, водних і земельних ресурсів, розробці схем збору і сортування відходів, оцінці можливостей економічних суб'єктів працювати в сфері освоєння відходів.

2. Агентство екологічного аудита, що повинне здійснити первинні висновки про ступінь екологічної безпеки конкретного регіону на підставі зібраної інформації по наступного розділам:

А. Відходи і їх оцінка : на яких підприємствах є відходи, виробництво, можлива продаж чи покупка відходів, бюро, склад, є допоміжні підприємства, ідальні.

Властивості цих відходів: чи існує баланс для відходів з наступними даними: вид, кількість, місце утворення, частота утворення, куди відправляються, де зберігаються, вартість їх утилізації.

Оцінка впливу на навколишнє середовище: чи існують дані по балансу, спеціальні відходи, коштовні речовини і їхня загальна кількість, загальна кількість відходів.

Використовувалися ці дані для: порівняння з іншими підприємствами в цій сфері, побудови концепції для зменшення спеціальних і змішаних відходів.

Оцінка на зменшення: (чи використані наступні заходи) роздільний збір спеціальних відходів і корисних речовин, зменшення упакування, використання повторного застосування, зворотне прийняття вже досліджених продуктів, введення вторинної сировини, зменшення втрат.

Організація і контроль: установлено відповідальність за заходи, хто відповідає і як, чи ведеться навчання і виробничі заходи, чи контролюється і чи документується шлях від місця появи відходів до їхньої утилізації, чи є всі дозволи на діяльність, є місце утилізації і чи бездоганні вони, чим транспортуються відходи, чи є контроль по шляху проходження відходів.

3. Центр екологічного моніторингу. Має на меті збір даних, оцінка і прогноз зміни навколишнього середовища під впливом розміщення відходів. Для цієї мети застосовуються наступні системи збору інформації: експедиційні, стаціонарні, комплексні фондові спостереження, дистанційні, інформаційно – пошукова, система комплексної інтерпретації даних, прогнозно – діагностична система. Для одержання прогнозних оцінок апарат центра повинний володіти наступними методами: індукція, дедукція, аналогія, експертні оцінки, статистичний, екстropolіяція, моделювання.

4. Центр ділової інформації. Діяльність цього центру повинна відповідати наступним вимогам: актуальність інформації, яка означає реальне відображення в кожен наступний момент часу стану навколишнього середовища, вірогідність даних, яка ґрунтується на точному відтворенні об'єктивного стану і розвитку виробництва, релевантність даних, яка дозволяє одержати інформацію в точній відповідності зі сформульованими вимогами й уникнути роботи з непотрібними даними, повнота відображення, яка необхідна для об'єктивного обліку усіх факторів, що формують або роблять вплив на стан і розвиток навколишнього середовища, цілеспрямованість даних, яка орієнтує їх на конкретні цілі і задачі в області виробництва продукції, розміщення відходів, як на території підприємства, так і за його межами, погодженість і інформаційна єдність, які вимагають розробки такої системи показників, при якій виключалася б можливість протиріччя у висновках і непогодженість первинних і производних даних.

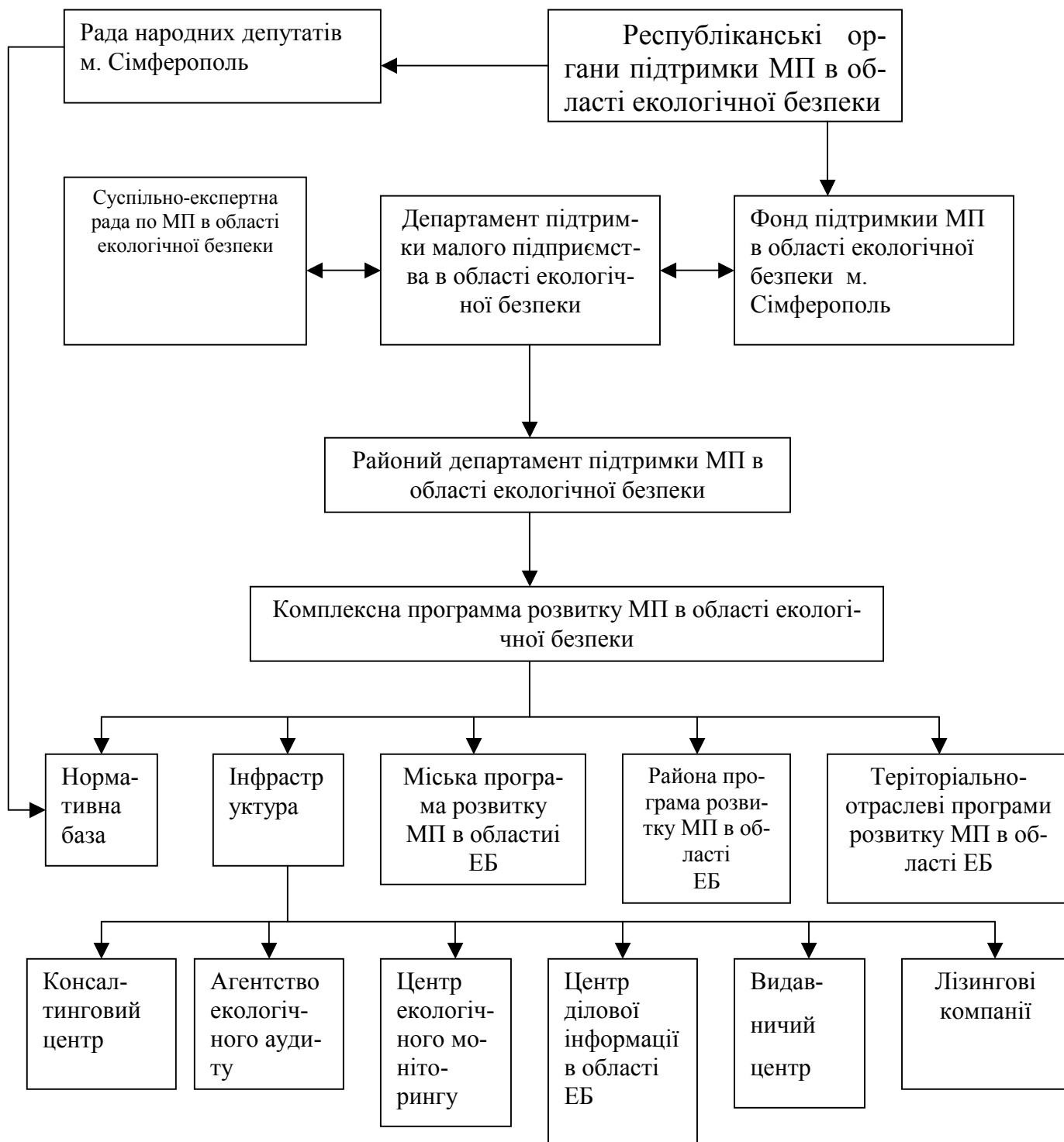
5. Видавничий центр. Мається на увазі наявність регулярного видавничого друкованого науково – дослідницького джерела, яке б представляло інформацію про результати досліджень, практичне упровадження розробок в області екологічної безпеки.

6. Лізингова компанія. Призначення цієї компанії полягає в наданні устаткування частині підприємств для збору, сортування, обробки відходів. Найбільш раціональною схемою роботи компанії є фінансовий лізинг, але з наданням устаткування з наступним викупом на термін за який амортизується не 90% вартості устаткування, а 65 – 70%, а недоїмку в обсязі 30 – 35 % доцільно покрити або за рахунок міського бюджету, або віднести на тариф суб'єктів виробників – відходів. Для успішного рішення проблеми раціонального керування відходами доцільно агентству екологічного аудита (див. мал. 1) провести аналіз підприємств регіону і відходів, що утворюються на них, з метою виявлення можливостей переробки виробничих і побутових відходів. Міські (побутові) відходи також є невід'ємною частиною системи керування відходами. У цьому зв'язку доцільно запропонувати схему побудови регіональної системи керування відходами (мал. 2)

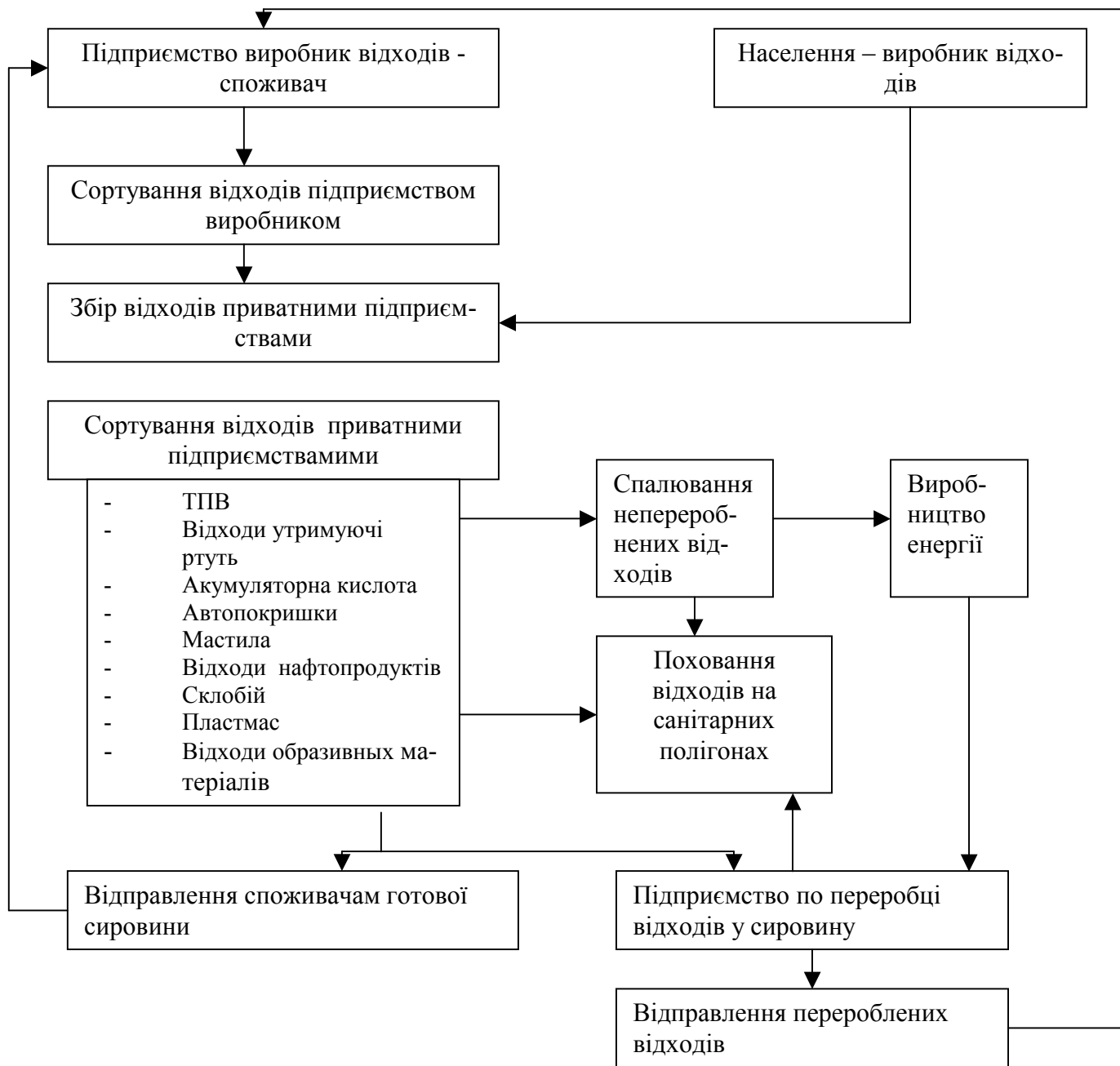
Висновок: запропонована система керування відходами, з позначенням основних елементів інфраструктури, дозволить раціонально і диференційовано використовувати фінансові ресурси, виділені на розміщення й утилізацію відходів

Джерела та література

1. Заволотнюк К. С., Н. С. Сабко Н. С. Основи техногенной безопасности. – Запорожье, Альфа, 2004.- 289 с.
2. Прокопов Г. А., Тарасенко В. С. Твердые бытовые отходы // Экология Крыма. Справочное пособие. Под ред. Н. В. Багрова, В. А. Бокова. – Симферополь, КУПГИ, 2003. – 360 с.



Мал. 1. Керування відходами в умовах розвитку малого і середнього підприємства на регіональному рівні



Мал. 2 Регіональна система керування відходами